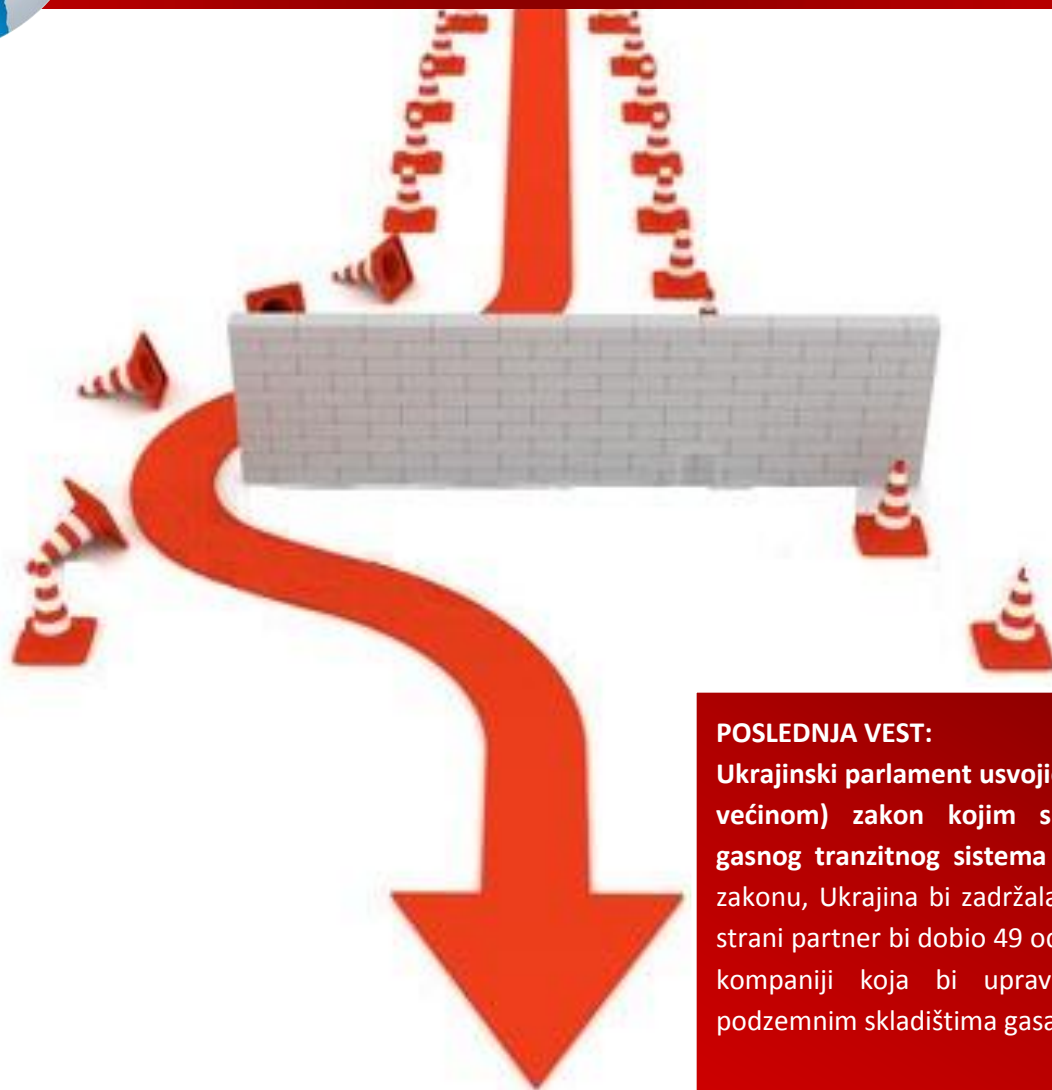

NEDELJA

POSLEDNJA VEST:

Ukrajinski parlament usvojio je u četvrtak (tesnom većinom) zakon kojim se omogućava davanje gasnog tranzitnog sistema u zakup. Prema tom zakonu, Ukrajina bi zadržala 51 odsto vlasništva, a strani partner bi dobio 49 odsto udela u zajedničkoj kompaniji koja bi upravljala i gasovodima i podzemnim skladištima gasa, javljaju agencije.

MANEVAR

**ŠTA JE POZADINA „PRETNJE“ KIJEV A DA ĆE OBUSTAVITI TRANZIT
RUSKOG GASA ... str. 9**

SADRŽAJ:

NAFTA:

- Zašto geopolitički haos ne utiče na cene nafte? [OVDE](#)
- IEA: EU sankcije prema ruskom naftnom sektoru bez efekta [OVDE](#)
- ... Vedomosti, međutim, pišu da Rosnjeft traži pomoć od Vlade [OVDE](#)
- Malo daha evropskim rafinerijama na jesen [OVDE](#)
- Vitol kupuje Shell-ovu rafineriju i mrežu benzinskih stanica u Australiji [OVDE](#)
- U SAD aktivno 1.819 garnitura za bušenje nafte – a u ostatku sveta ukupno 1.394..... [OVDE](#)
- Exxon evakuisao radnike iz Kurdistanu [OVDE](#)
- Pad dobiti OMV-a u drugom kvartalu [OVDE](#)
- Lukoil potpisao ugovor o prodaji BS u Ukrajini austrijskom AMIC-u [OVDE](#)

GAS:

- Pozadina Ukrajinske zabrane tranzita ruskog gasa [OVDE](#)
- Baltičke države nadoknađiću Poljskoj deo troškova gradnje gasovoda [OVDE](#)
- EU proizvodnja gasa smanjiće se 43% do 2025. [OVDE](#)
- Ništa od kineskog gasnog škriljnog buma [OVDE](#)

REGION:

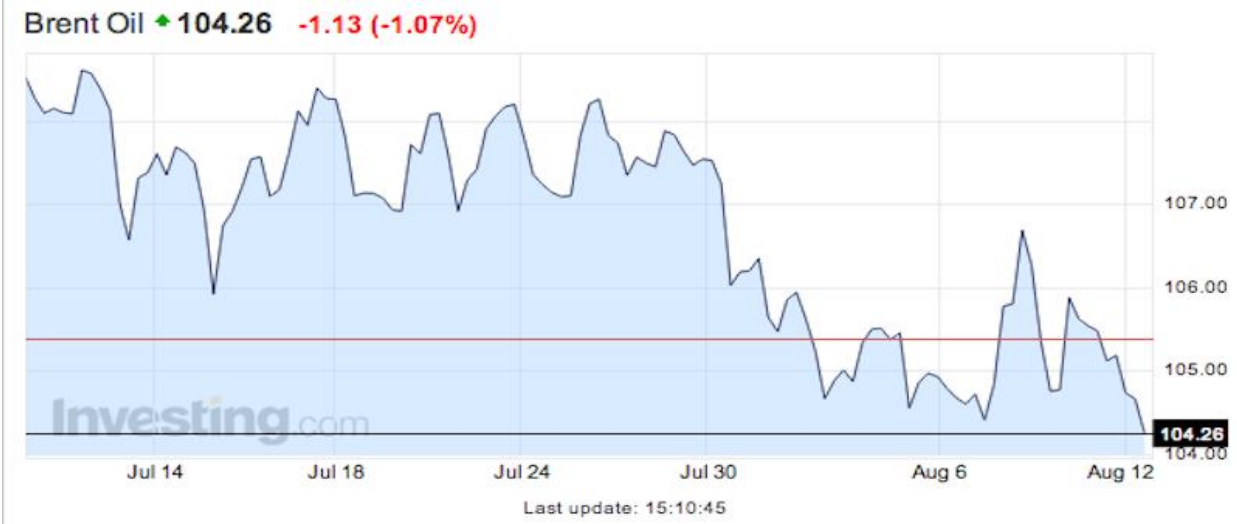
- Pad dobiti OMV Petroma u prvoj polovini godine [OVDE](#)
- Romgaz uvećao zaradu za 40% u prvoj polovini 2014. [OVDE](#)
- Vrdoljak zadovoljan početkom arbitraže „Hrvatska vs MOL“ u Parizu [OVDE](#)
- Mediji: Čelnik MOL-a ide na višemesečni odmor [OVDE](#)

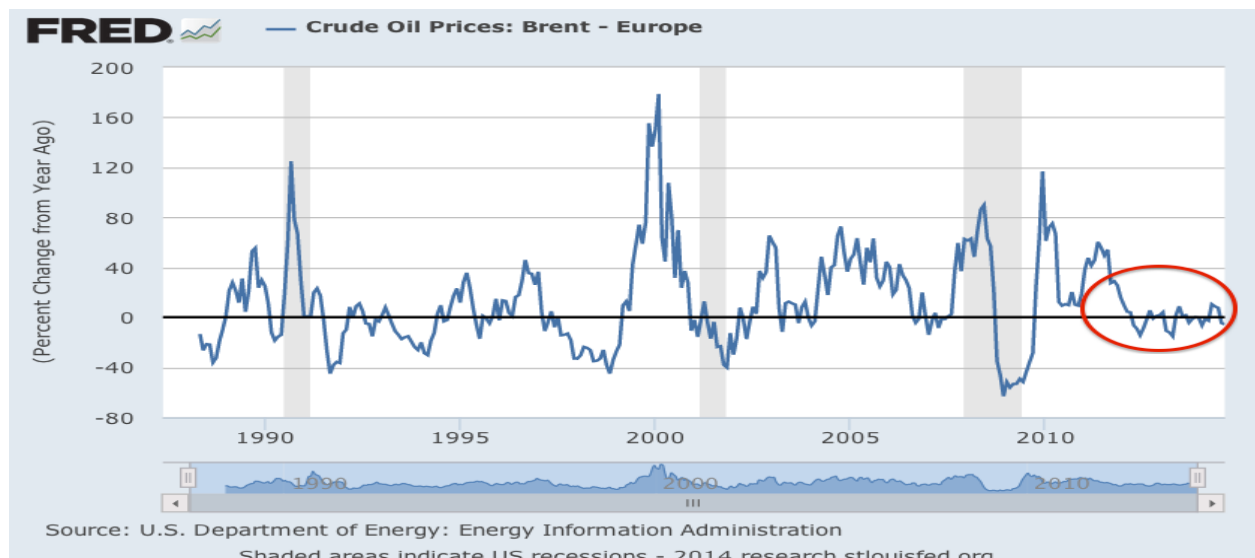
NAFTA

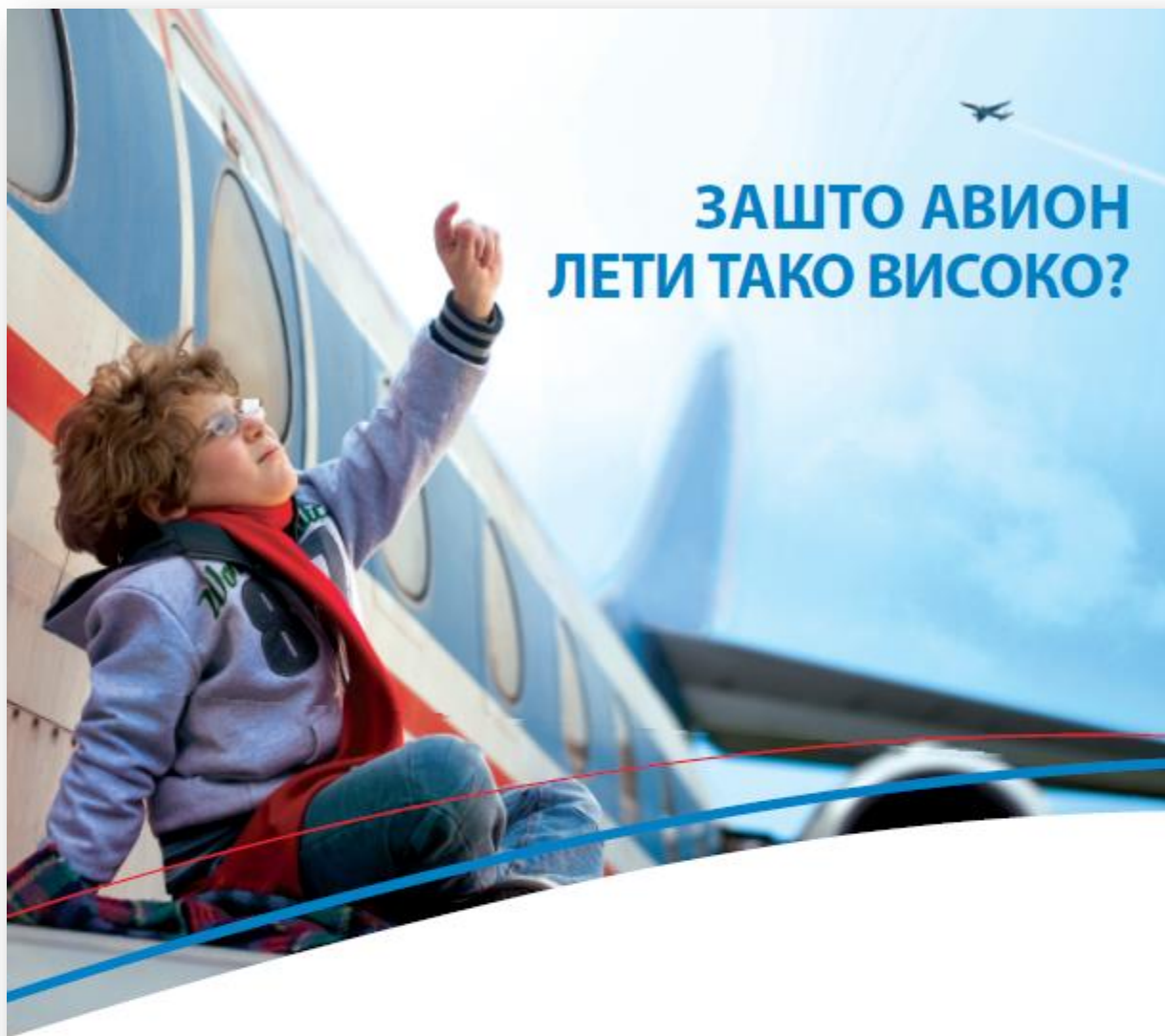
Zašto geopolitički haos ne utiče na cene nafte?

NUJORK - Uprkos geopolitičkim potresima u raznim delovima sveta, tržište nafte je neverovatno mirno poslednjih meseci, pa je, na primer, cena Brenta trenutno pet dolara ispod one iz sredine maja, komentariše u utorak Business Insider. Američki poslovni website odgovara da je razlog tome što svetu trenutno nije potrebno toliko nafte koliko se nudi, dok globalna

produkcija ove sirovine nastavlja da raste. Međunarodna agencija za energiju (IEA) je u utorak objavila da je rast potrošnje nafte u svetu u drugom kvartalu (Q1/14) pala na 0,7 miliona barela na dan, najsporije od Q1/12. IEA je takođe revidirala na dole, na 1 milion barela na dan procenu ukupnog rasta potrošnje za 2014., sa 1,1 mbd koliko je potrošnja nafte porasla u 2013. Portal navodi da su američke i evropske članice OECD u drugom kvartalu smanjile potrošnju nafte za 440.000 bd. Istovremeno je globalna ponuda uvećana za 230.000 bd u julu, na 93 miliona bd.

**ЗАШТО АВИОН
ЛЕТИ ТАКО ВИСОКО?**

Енергија живота

NIS

GAZPROM NEFT

IEA: EU sankcije prema ruskom naftnom sektoru bez efekta ...

PARIZ – Američke i EU sankcije prema ruskom naftnom sektoru verovatno neće izazvati veće posledice na proizvodnju nafte u toj zemlji, ocenila je u utorak Međunarodna agencija za energiju (IEA). „Niti će sankcije imati bilo kakav opipljiv efekat po isporuke. Čak i na srednji rok,

njihov efekat je pod znakom pitanja“, navodi ovo savetodavno energetske telo zemalja OECD u svom mesečnom izveštaju. „EU sankcije su izrazito selektivne, isključuju potpisane ugovore i jedino posle godinu dana mogu biti produžene konsenzusom. Njihov opseg je klimavo definisan, ostavljajući prostor za zaobilaženje najrestriktivnijih mera“, stoji u izveštaju. IEA navodi da će

izostavljanje prirodnog gasa iz EU sankcija omogućiti da se zapadna tehnologija koja se koristi za eksploataciju gasnih škriljaca dotura pod tim kontekstom u Rusiju i koristi za proizvodnju nafte iz škriljaca, obzirom na podudarnost procesa. Agencija, doduše, ocenjuje da će ruske kompanije biti uzdržanije u budućim ulaganjima, što ilustruje primerom nedavne Rosnjeftove kupovine energetskog trgovačkog odeljenja američke banke Morgan Stanley. IEA, naime, kaže da će Rosnjeftu ovo ulaganje biti manje isplativo, jer su sankcijama ograničeni poslovi trgovine naftom sa Zapadom. Osim toga, moglo bi doći do pada potražnje za ruskom naftom. *Financial Times*

... Vedomosti, međutim, pišu da Rosnjeft traži pomoć od Vlade

MOSKVA – Čelnik Rosnjefta Igor Sečín zatražio je od vlade da obezbedi njegovoj kompaniji 1,5 biliona rubalja (41,6 mlrd. \$) kako bi joj pomogla da amortizuje efekte zapadnih sankcija, objavljuju u četvrtak moskovske Vedomosti. Ne navodeći izvor, poslovnik piše da bi država ta sredstva Rosnjeftu obezbedila kupovinom obveznica naftaša sredstvima iz Fonda nacionalnog blagostanja. List dodaje da je premijer

Medvedev naložio saradnicima da prouče ovaj predlog. Rosnjeftova neto dugovanja tačno su na kraju drugog kvartala dostigla iznos od 1,5 bilion RUB. Kompaniji dospeva do kraja godine 440 milijardi RUB i drugih 626 mlrd iduće godine, prenosi RIA Novosti.

Vitol kupuje Shell-ovu rafineriju i mrežu benzinskih stanica u Australiji

ŽENEVA – Energetska i trgovačka multinacionalna kompanija Vitol saopštila je u sredu da za 2,6 milijardi američkih dolara kupuje od Royal Dutch Shell-a rafineriju anglo-holandskog kolosa u Australiji i mrežu benzinskih stanica (BS). Posao obuhvata kupovinu rafinerije nafte Geelong u Melburnu i 870 BS. Takođe i skladišta goriva, pogone za proizvodnju bitumena i petrohemijskih proizvoda kao i delove u proizvodnji maziva. Bloomberg navodi da Shell prodaje zbog male profitabilnosti rafinerijskog biznisa i da pokrije manjak zbog neuspelih investicija u naftne i gasne škriljce u Americi. Kompanija planira da proda poslove u Severnoj Americi u vrednosti bezmalo 15 milijardi dolara do 2015, dodaje agencija, a već je najavila takve aranžmane u Australiji, Brazilu i Italiji.

Malo daha evropskim rafinerijama na jesen

LONDON – Evropske rafinerije smanjiće kapacitet za 7%, odnosno za oko milion barela dnevne prerade, tokom redovnog jesenjeg (septembar-oktobar) remonta, donekle smanjujući pritisak na njihove marže koje se u pojedinim regionima, poput Mediterana, jedna drže iznad granice „crvenog“. Prenoseći podatke monitora ovog sektora naftne privrede, IIR Energy-a, Reuters, navodi da će gro tih kapaciteta činiti rafinerije na Mediteranu, tačnije 70% totala. Pod pritiskom ponude jeftinog benzina iz SAD i dizela iz Rusije, rafinerijske marže na severozapadu Evrope iznosile su protekle godine u proseku 3,11\$, dok je slika na Mediteranu bila osetno sumornija, sa maržama koje su u proseku iznosile 61 cent po barelu,

pokazuju kalkulacije Reutersa.

U SAD aktivno 1.819 garnitura za bušenje nafte – a u ostatku sveta ukupno 1.394

NJUJORK - U SAD za naftom i gasom traga više bušćih garnitura nego bilo gde drugo u svetu, objavila je američka naftna servisna firma Baker Hughes. U svom redovnom mesečnom raportu o broj aktivnih garnitura, kompanija navodi da je u julu na kopnu u SAD bušeno na 1.819 mesta. Poređenja radi, ukupno je u svetu istovremeno bilo aktivno 1.394 bušakih setova, od čega 378 na Bliskom istoku. SAD beleži i porast proizvodnje nafte, u prvom redu zahvaljujući većoj proizvodnji iz škriljaca. U julu je proizvedeno prosečno 8,5 mil. bbl/d nafte ili za 15% više nego u istom razdoblju 2013. godine, a po sličnoj stopi se povećala i proizvodnja gasa, javlja **UPI**.

Sedam naftnih kompanija evakuisalo radnike iz Kurdistana

HJUSTON - Najveća američka naftna firma ExxonMobil i još šest kompanija evakuisale su osoblje iz iračkog Kurdistana, sa informacijama o približavanju militantata grupacije Islamska

država Irbilu, glavnom gradu pokrajine. Militanti se osvajaju prostore na severu Iraka i na početku ove nedelje su bili na oko 30 min vožnje do Irbila, terajući ispred sebe nekoliko desetina hiljada izbeglica. Centrala Exxon u Hjustonu nije želela da komentiriše odluku, javlja američki naftni portal **Rigzone**. Osim Exxon radove u ovom području Iraka obustavile su TAQA, Chevron, Oryx, Afren i Hess

Corporation.

Pad dobiti OMV-a u drugom kvartalu

BEČ – Austrijski OMV zabeležio je upola manji profit u drugom kvartalu ove godine pripisujući to blokiranim poslovima u Libiji koji su ga primorali da poveća proizvodnju u troškovno opterećenijim poljima u drugim zemljama. Kompanija navodi u izveštaju objavljenom u utorak 12. avgusta da su njeni troškovi proizvodnje po barelu uvećani 42% zbog većeg udela outputa iz Norveške i većih troškova u poslovima u Rumuniji. OMV navodi da je njena čista CCS EBIT

operativna dobit iznosila u Q214 369 miliona evra, što je osetno manje od očekivanja eksperata, dok je čista CCS neto dobit umanjena 37% y/y, na 202 miliona evra. OMV očekuje manju proizvodnju nafte i gasa u 2014, od 310.000 barela ekvivalenta nafte na dan, jer ne očekuje obnavljanje outputa u Libiji ove godine, odakle je inače pre destabilizacije te zemlje dobijala 10% od svoje ukupne proizvodnje. **Reuters**

Lukoil potpisao ugovor o prodaji BS u Ukrajini austrijskom AMIC-u

BEČ – Lukoil i austrijska investiciona kompanija AMIC Energy Management potpisali su 11. avgusta u Beču ugovor o prodaji 100% udela ruske kompanije u njoj ukrajinskoj distributivnoj firmi CFI Lukoil-Ukraine, sa mrežom od oko 240 benzinskih stanica i šest skladišta nafte i

derivata, prenosi The Wall Street Journal. Dve kompanije suj krajem jula postigle sporazum o ovom poslu, čije finansijske pojedinosti nisu saopštene. Transakcija će biti zatvorena kada dobije odobrenje ukrajinskih regulatornih vlasti.

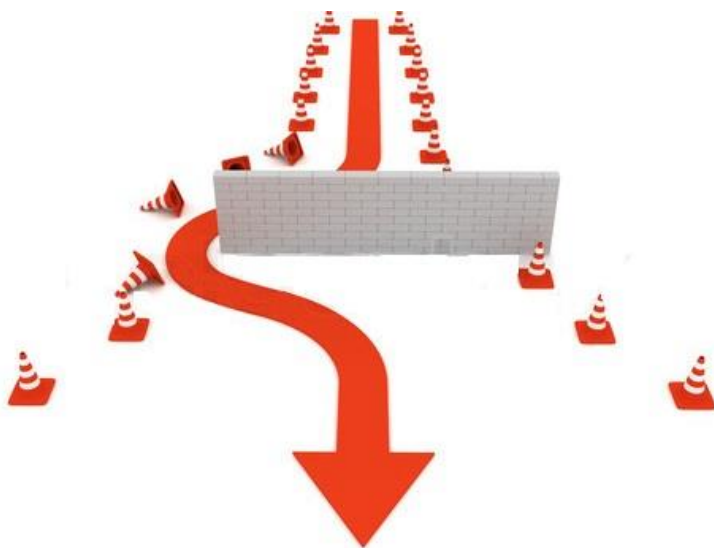

Pozadina Ukrajinske zabrane tranzita ruskog gasa

KIJEV – Iza iznenađujuće najave Ukrajine da će sankcijama blokirati tranzit ruskog gasa kroz tu zemlju, stoji namera da se Kijev oslobodi tereta ugovaranja tranzita sa Gaspromom i ujedno da na zadnja vrata zadovolji zahteve EU vezane za reformu gasnog sistema te zemlje, piše Kyiv Post. Trenutno, naime, EU kompanije ugovaraju kupovinu ruskog gasa na zapadnoj granici Ukrajine, prepuštajući toj zemlji da sa Rusijom pregovara o tranzitu i tarifama tranzita gasa. Prema novim pravilima, obuhvaćenim predlogom zakona o ukrajinskim sankcijama Rusiji, zemlje EU bi na ulazu Rusije u Ukrajinu, dakle na njenoj istočnoj granici kuzpovala gas od Gasproma, a dalje ga transportovale ukrajinskim sistemom o svom trošku do svojih domaćih odredišta. Zakon, naime, zabranjuje pružanje usluga tranzita ruskog gasa preko Ukrajine. Kupovinom na istočnoj granici, gas postaje vlasništvo evropskih kompanija, koje će zatim sklapati ugovore o tranzitu sa ukrajinskim operaterom Ukrtransgasom. Čelnik Naftogaza Andrij Koboljev potvrdio je da je kompanija spremna da obezbedi siguran transport tog gasa evropskim klijentima. Ukrajina bi ovim putem, ujedno zaobilazno obezbedila sprovođenje

reformi, koje od nje traži EU treći energetska paket, odnosno članstvo u evropskoj Energetskoj zajednici. Od juna, naime, Vlada u Kijevu želi da sprovede tzv. razdvajanje poslova transporta i snabdevanja u gasnom sektoru objedinjenih u kompaniji Ukrtransgas. Prebacivanjem komponentne tranzita gasa na nezavisnu kompaniju, Evropa ne bi imala razloga da ne koristi

ukrajinski sistem. Osim toga, na ovaj način bi Ukrajina isforsirala raspravu o modernizaciji svog gasnog transportnog sistema, kaže bivši energetska savetnik predsednika Ukrajine Bohdan Sokolovski. Sledeća dobit za Ukrajinu je što bi od evropskih kompanija naplaćivala veću tarifu za transport gasa, nego što to postiže u pregovorima sa Gaspromom, dodaje on. Najzad, ovim bi Ukrajina bila u mogućnosti da kupuje gas od evropskih operatora na njenoj granici sa Rusijom, umesto ograničenim reverzibilnim pravcem iz EU, kaže energetska ekspert kompanije Eavex Dmitro Čurin. Drugi eksperti, međutim ukazuju na pravni problem koji proizilazi iz činjenice da evropske kompanije imaju važeće ugovore sa Gaspromom, što ih može sprečiti da potpišu ugovore o preuzimanju gasa na granici Rusije sa Ukrajinom. *Kyiv Post, ITAR-TASS*

EU proizvodnja gasa smanjiće se 43% do 2025.

MOSKVA – Proizvodnja prirodnog gasa u zemljama EU u narednih 12 godina smanjiće se za 43% u odnosu na nivo iz 2013., bez obzira na moguće pomake u nekonvencionalnim oblastima proizvodnje ove energetske sirovine, izračunali su eksperti ruskog Fonda nacionalne energetske bezbednosti (NESF). U izveštaju objavljenom u sredu navodi se da će do 2025. godine gasna

sirovinska baza EU biti smanjena za 70 milijardi kubnih metara, što za 2,5 puta, na primer, nadmašuje isporuke koje Evropska unija dobija godišnje gasovodima iz Alžira. EU sopstvenom proizvodnjom pokriva samo 35% potreba za prirodnim gasom, a Britanija, koja je sredinom 2000-tih bila najveći EU proizvođač gasa, mogla je prošle godine da iz svojih

polja pokrije tek polovinu sopstvenih potreba. Samo u protekle tri godine, proizvodnja gasa u EU opala je za 34 milijarde m³ (17%). U 2015. EU će da proizvede nešto manje od 150 milijardi m³ gasa, a u 2020. svega 115 mlrd m³. Pet godina kasnije, proizvodnja će da padne na oko 90 mlrd m³, navodi se u izveštaju NESF. **ITAR-TASS**

Baltičke države nadoknadiće Poljskoj deo troškova gradnje gasovoda

OSLO - Baltičke države moraće da nadoknade Poljskoj deo troškova gradnje gasovoda kojim će povezati njihove gasovodne mreže za ostatkom Evrope, saopštila je EU energetska regulatorna agencija u ponedeljak. Iako je ukupan ekonomski benefit od gasovoda od Poljske do Litvanije dva puta veći od troškova njene gradnje, Poljska će id baltičkih država dobiti kompenzaciju od oko 86 miliona evra, od čega najviše od Litvanije (55 mil.), saopštila je Agencija za saradnju energetskog regulatora (ACER). Agencija nije objavila cenu gradnje 500 km dugog gasovoda, ali su njegovi projektanti iz Poljske i Litvanije ranije izašli sa procenom od oko 560 miliona evra. Kapacitet gasovoda, koji bi trebalo da proradi 2018. inicijalno će iznositi 2,3 milijarde kubnih metara, da bi kasnije dostigao 4,5 mlrd. blitu ukupnih godišnjih potreba tri baltičke države, prenosi **Reuters**.

Ništa od kineskog gasnog škriljnog buma

PEKING - Kina je prepolovila ciljeve za proizvodnju gasa iz škriljaca do 2020. godine, pošto su se prvi pokušaji pokazali izuzetno teškim. Veruje se da Kina ima najveće svetske rezerve škriljaca, ali je posle četiri godine istraživanja i bušenja, otkriveno samo jedno veliko polje - Fuling u pokrajini Sečuan. Stručnjaci se slažu da je teško ponoviti taj uspeh zbog složenih geoloških struktura i visokih troškova istraživanja i proizvodnje, pa se sada planirana proizvodnja za 2020. godinu najavljuje na 30 mlrd. m³ škriljnog gasa. umesto ranije zacrtanih 60 - 80 mlrd. m³. Inače, od zapadnih naftnih divova, smo su Royal Dutch Shell i Hess sklopili u Kini ugovore o zajedničkoj proizvodnji manjih količina gasa iz škriljaca, dok ExxonMobil i BP i dalje ostaju na preliminarnim istraživanjima na svojim koncesijama, javlja američki naftni portal **Rigzone**.

SUSEDI I REGION

Pad dobiti OMV Petroma u prvoj polovini godine

BUKUREŠT – Najveća rumunska naftno-gasna grupa OMV Petrom saopštila je u utorak da je njen konsolidovan neto prihod smanjen 42%, na 1,39 milijardi leja (313 miliona evra) u prvoj polovini 2014, dok je vrednost ukupnih prodaja smanjena y/y za 7%, na 10,72 mlrd. leja. EBIT grupe smanjen je do jula 29% y/y na 2,1 mlrd. leja, u prvom redu zbog jednomesečnog zatvaranja rafinerije Petrobrazi i uvođenja novog poreza na izgradnju u Rumuniji. Kapitalni troškovi istovremeno su prasli 40%, na 2,91 mlrd. leja u prvih šest meseci ove godine, zbog

izdvajanja za modernizaciju rafinerije i većih ulaganja u istraživanje, posebno na području Crnog mora. „Slaba potražnja za derivatima nafte i gasom, uz povećanje poreza u 2013-2014. je bezmalo poništila efekte liberalizacije cena gasa Ipak, imajući u vidu povoljne fiskalne i regulatorne uslove, nastavićemo sa našim projektima, kako onshore, tako i offshore“, rekla je čelnica OMV Petroma Mariana Gheorghe. Proizvodnja nafte i gasa dostigla je 32,7 miliona ekvivalentnih barela. Domaća proizvodnja nafte iznosila je 14 miliona barela, 1,1% manje nego u prvoj polovini 2013, dok je proizvodnja gasa iznosila 17,1 milion ekvivalentnih barela, 0,8% više. **SeeNews**

Romgaz uvećao zaradu za 40% u prvoj polovini 2014.

BUKUREŠT – Neto profit rumunskog proizvođača prirodnog gasa Romgaza porastao je u prvoj polovini godine 40%, na 871 milion leja (196 miliona evra), dok je vrednost prodaja uvećana za trećinu, na 2,53 milijarde leja, saopštila je u utorak kompanija. Romgaz je u prvih šest meseci proizveo 2,87 milijardi kubika gasa, neznatno više nego u istom periodu lane. *SeeNews*

Vrdoljak zadovoljan kako je počela arbitraža u Parizu „Hrvatska vs MOL“

PARIZ – Pred arbitražnim većem Međunarodne privredne komore u Parizu, hrvatski ministar privrede Ivan Vrdoljak i pravni tim izneli su u ponedjeljak argumente kojima smatraju da dokazuju da je ugovor s Molom o upravljačkim pravima u In i gasnom poslovanju nezakonit i zatražili tri privremene mere, objavljuje *Večernji list*. Prema zagrebačkim novinama zatraženo je da se, dok traje arbitraža, zabrani MOL-u da eventualno proda Inine deonice, da zatvori dve Inine rafinerije i da nastavi otpuštanja zaposlenih u In i. Poslednji zahtev pravdan je objašnjenjem da je u pet godina MOL-ovog upravljanja otpušteno 3.500 ljudi ili 18 odsto radne snage, a sredstva nisu ulagana u rafinerije i razvoj hrvatske naftne kompanije. Ključni vladin argument za nezakonitost ugovora s MOL-om je pravosnažnana presuda bivšem premijeru Ivi Sanaderu za uzimanje mita od MOL-ovog predsednika Uprave Zsolta Hernádija, u zamenu za prepuštanje upravljačkih prava Ine Mađarima. MOL-ove argumente pred arbitražnim većem u Parizu izneo je advokatski tim, dajući slučaju prvenstveno političku dimenziju. List ne navodi izvor ovih informacija, obzirom da ni jedna od strana nije komentarisala početak procesa, izuzev što je Vrdoljak rekao za Novu TV da je zadovoljan početkom procesa i da je „realni optimista“. Večernji list takođe saznaje da bi arbitražno veće trebalo da se u periodu od mesec-dva dana izjasni o pomenuta tri hrvatska zahteva, dok medijiprocenjuju da bi čitava arbitraža mogla potrajati i do dve godine.

Mediji: Čelnik MOL-a ide na višemesečni odmor

BUDIMPEŠTA - Predsednik mađarskog MOL-a Zsolt Hernadi, odlazi na godišnji odmor koji će potrajati nekoliko meseci, objavilo je u utorak budimpeštanski Népszabadság, pozivajući se na informaciju iz krugova naftne kompanije. Dok hrvatski Poslovni dnevnik naslovu dodaje i opasniku „... možda se i ne vrati“, iz MOL-a je saopšteno da firma ima definisan sistem zamene u slučaju odsutnosti zbog odmora koji osigurava nesmetano poslovanje kompanije. Mađarski mediji povezuju ovaj neuobičajeno dug godišnji odmor s pravosudnim postupkom koji će se u Zagrebu voditi protiv čelnika MOL-a zbog optužbe da je podmitio bivšeg premijera Ivu Sanadera kako bi Molu osigurao upravljačka prava u Ini. Hernadiju bi, prema najavama iz zagrebačkih pravosudnih izvora, suđenje trebalo da počne krajem septembra. Hernadiju petogodišnji mandat predsednika i glavnog izvršnog direktora u MOL-u ističe 2018. godine.

Brzo. Informativno. Stručno.		SEMINARI za bolje poslovanje CENTAR ZA EDUKACIJU I STRUČNO OBRAZOVANJE
INVESTICIONI POTENCIJALI SRBIJE PROJEKTI	Excellent SME	inicijative PKS
Projekat	Kvalifikovani elektronski sertifikat Privredne komore Srbije	ATA KARNET VAŠ PASOŠ ZA ROBU ATA carnet
EASE & SEE	Projekat NO-BLE Ideas	КВАНТНИ СКОК Покрећемо српску економију Београд, октобар 2013.